

Asia: VN/6617/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskus, joka toimisi keskusrikospoliisin yhteydessä. Uudessa erityislaissa säädettäisiin muun muassa keskuksen oikeudesta saada, käsitellä, tallentaa ja luovuttaa tietoja tehtäviensä suorittamiseksi. Keskusrikospoliisi vastaisi johtavana viranomaisena analyysikeskuksen toiminnasta. Keskuksen rekisterin rekisterinpitäjänä toimisi Poliisihallitus.

Keskuksen tietojen käsittelyssä ja luovuttamisessa noudatettaisiin ehdotetun uuden sääntelyn lisäksi tietosuojaan yleislainsäädännössä, julkisuuslaissa ja tiedonhallintalaissa asetettuja vaatimuksia. Esityksessä on arvioitu lisäksi välttämättömäksi ehdottaa yleisen tietosuoja-asetuksen kansallisen liikkumavaran puitteissa annettavaa ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä täydentävää erityissääntelyä. Laissa säädettäisiin myös keskukselle luovutettujen tiedot poistamisesta ja luovutettujen henkilötietojen hävittämisestä, kun on käy nyt ilmi, ettei tietoa tarvita keskuksen tehtäviä varten.

Kansallisarkisto kiinnittää lausunnon pyytäjän huomiota siihen, että nyt valmistelussa olevassa laissa tulee tuoda esiin tietojen asianmukainen käsittely koko niiden elinkaaren ajan mukaan lukien tietojen arkistointi arkistointilain (529/2026) nojalla.

Tietojen poistaminen tietojärjestelmästä tai rekisteristä rekisteröinnin päätyttyä ei tarkoita samaa kuin tietojen tuhoaminen tai henkilötietojen anonymisointi, vaan tietojen poistamista aktiivikäyttöisestä rekisteristä (KHO 2017:34). Poistetut tiedot voidaan arkistoida. EU:n yleinen

tietosuoja-asetus (2016/679) ja tietosuojalaki (1050/2018) mahdollistavat henkilötietojen säilyttämisen ja muun käsittelyn yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa.

Tietojen arkistointi ilman aikarajaa on mahdollista, mikäli siitä on säädetty laissa tai Kansallisarkisto on antanut arkistoinnista arkistointilakiin perustuvan arkistointipäätöksen. Arkistointi edellyttää asiakirjoilta ja tietoaineistoilta arkistollista arvoa, joka muodostuu muun muassa tutkimuksen tarpeiden ja yhteiskunnallisen merkityksen kautta. Asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistollisen arvon määrityksen ajantasaisuus on aina varmistettava. Tietoja ei saa tuhota ennen kuin niiden arkistollinen arvo on arvioitu ja siitä on päätetty. Arvonmääritys on Kansallisarkiston lakisääteinen tehtävä ja pääsääntöisesti viranomaisen asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistointi perustuu Kansallisarkiston päätöksiin.

Lainsäätäjän tulisi keskitetyistä tietovarannoista säätäessään lisäksi aina määritellä taho, joka kokonaisuudessaan vastaa tietovarannon tietojen ylläpidosta ja säilyttämisestä ja mahdollistaa toiminnallaan tietojen keskitetyn arkistoinnin, kuten Kansalliset tietovarannot ja arkistointi -työryhmän (OKM005:00/2023) loppuraportissa on esitetty.

Hakala Maiju
Kansallisarkisto